

Lühiülevaade 2019. aasta valla eelarve täitmisest

2019. aastaks oli vallas seatud 3 prioriteeti:

- **Vald on konkurentsivõimeline tööandja:** haridusasutuste töötajate töötasu tõstmine.
- **Hariduse kättesaadavuse tagamine:** uute haridusasutuste loomine.
- **Jätkusuutlik eelarvepositsioon:** aastavahetuseks kogunenud likviidset vara kasutatakse vaid tulevaste perioodide investeeringukulude katteks.

Haridusasutuste töötajate töötasu tõusis 2019. aastal võrreldes 2018. aastaga 10%. Sellele aitas kaasa riigipoolne kooli- ja lasteaiaõpetajate tööjõukulude toetuse suurenemine.

Septembris avati uus 4-rühmaline lasteaed „Mesimumm“ 60 lapsele. Tänapäevaks on vajadus lasteaiakohtade järele kaetud täies mahus.

Seoses tulumaksu oodatust suurema laekumisega suurenes likviidsete varade jääk 200 000 euro võrra, ulatudes aasta lõpuks 500 000 euroni.

Põhitegevuse tulud¹

2019. aasta eelarves oli planeeritud tulude laekumiseks 14,8 miljonit eurot. Tegelikult laekus tulusid 15,2 miljonit eurot, mis on planeeritust 2,7% enam.

- Eelarve tuludest 63,5% ehk 9,7 miljonit moodustas tulumaks (võrreldes eelarves kavandatud kasv +3,2%)². Tulumaksu parem laekumine tulenes valla maksumaksjate arvu kasvust ning keskmise palga arvatust suuremast tõusust.
- Kaupade ja teenuste müügist laekus eelarvesse 7,1% ehk 1,1 miljonit eurot (-1,8%). Kavandatust vähem laekus tulu koolitusteenuse osutamisest.
- Saadud toetused moodustasid eelarve tuludest 21,2%, ulatudes 3,2 miljoni euroni (+0,4%).
- Muud tulud (maamaks, keskkonnatasud jms) moodustasid eelarve tuludest 8,2% ehk 1,2 miljonit eurot (-2,3%). Planeeritust vähem laekus kaevandamisõiguse tasu.

Põhitegevuse kulud³

2019. aasta eelarves oli planeeritud põhitegevuse kuludeks 14 miljonit eurot. Tegelikult tehti kulutusi 13,2 miljoni euro ulatuses, mis on planeeritust 5,7% vähem.

Põhitegevuse kulud jaotuvad kaheks: antavateks toetusteks ja muudeks tegevuskuludeks. Tegevuskulud omakorda jagunevad tööjõu- ja majandamiskuludeks.

- Põhitegevuse kuludest kulus 2,3% antavateks tegevustoetusteks ehk 0,3 miljonit eurot (võrreldes eelarves kavandatud kulutati vähem -28%). Eelarves kavandatust kulus vähem vahendeid sotsiaaltoetusteks.
- Tööjõukulud moodustasid põhitegevuse kuludest 62,9% ehk 8,3 miljonit eurot (-2,8%).
- Majandamiskulud moodustasid kuludest 34,8% ehk 4,6 miljonit eurot (-10,3%). Eelarves kavandatust kulutati vähem vahendeid seoses valla asutuste säästlikuma majandamise ja ka asutuste väiksemate kuludega. Valla asutused, kes ei suutnud koguda tulusid eelarves planeeritud mahus, jätsid vastavas summas täitmata ka põhitegevuse kulud.

¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

² sellist tähistust, võrdlemaks 2019. aasta eelarve täitmist kinnitatud eelarvega, kasutatakse dokumendis läbivalt

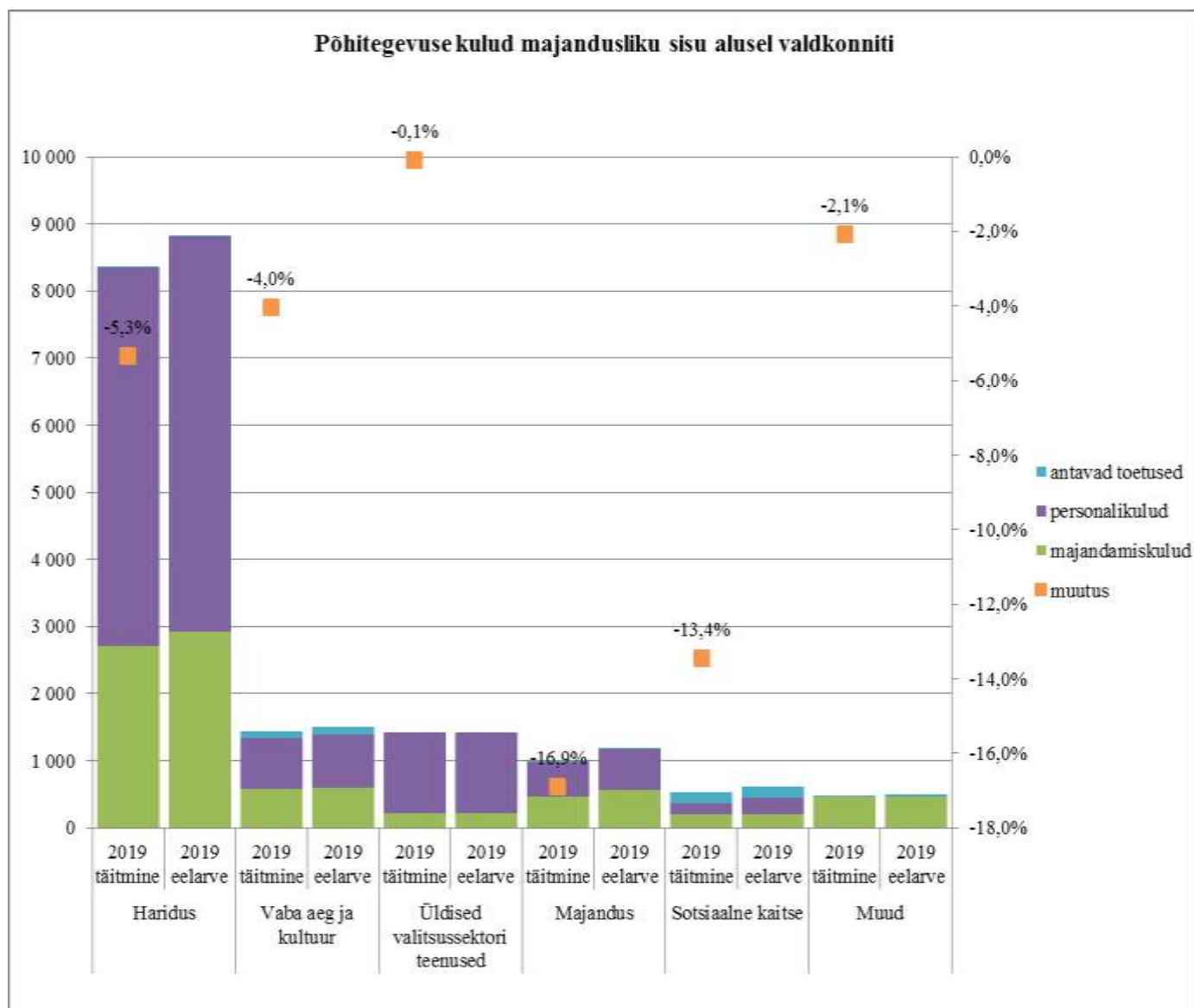
³ antavad toetused, muud tegevuskulud

NB! Kõik numbrid ja seletused on hüpoteetilised

Põhitegevuse kulud jaotuvad üheksa erineva tegevusvaldkonna vahel.

- **Haridus** moodustas põhitegevuse kuludest 63% ehk 8,4 miljonit eurot, millest kulus personalikuludeks 5,6 mln eurot ja majanduskuludeks 2,8 mln eurot;
- **Vaba aeg, kultuur ja religioon ning üldised valitsussektori teenused** moodustasid mõlemad 11% ehk kumbki 1,4 mln eurot. Vaba aja tegevustest moodustasid üle poole raamatukogude ja noortekeskuste tegevuskulud;
- **Majandus** moodustas 8% ehk 1 mln eurot, millest 80% ehk 0,8 miljonit eurot moodustab teede ja tänavate korrashoid;
- **Sotsiaalne kaitse ja tervishoid** moodustas 4% ehk 0,5 mln eurot, millest enamus kulus erinevate sotsiaaltoetust maksmiseks;
- **Elamu- ja kommunaalmajandus** moodustas 2% ehk 0,3 mln eurot;
- **Muud** (keskkonnakaitse ning avalik kord ja julgeolek) valdkonnad moodustasid 1% ehk 0,2 mln eurot.

Joonis 1. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu alusel valdkonniti (2019. a täitmine võrreldes kinnitatud eelarvega; tuhat eurot)

NB! Kõik numbrid ja seletused on hüpoteetilised

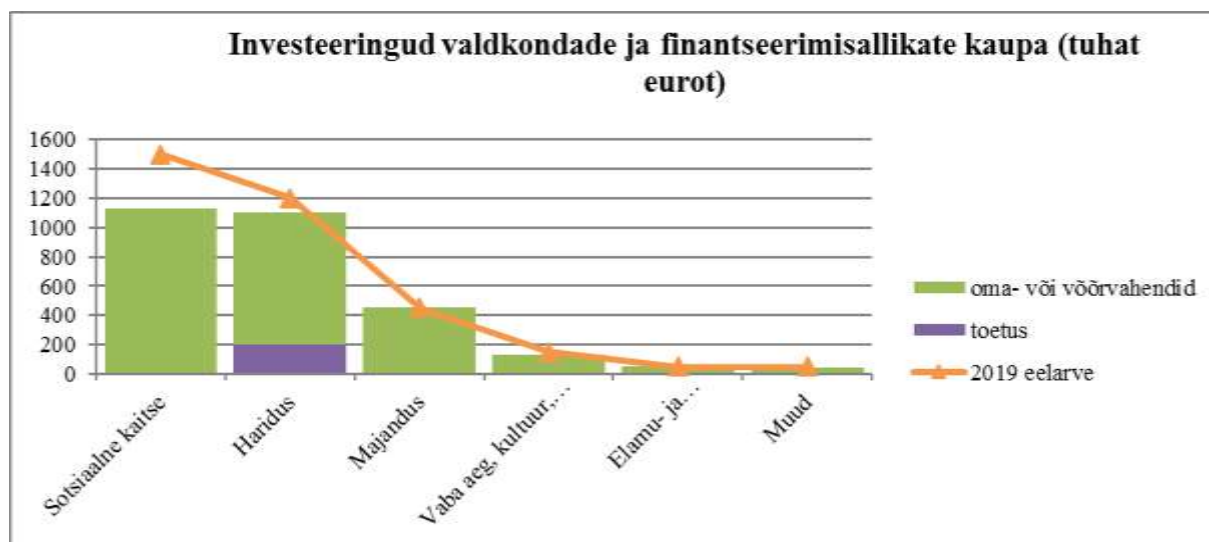
Investeeringustegevus

2019. aasta eelarves oli planeeritud investeeringuteks 3,4 miljonit eurot. Tegelikult teostati investeeringuid 2,9 mln euro ulatuses.

Investeeringuid finantseeriti jooksva aasta eelarve tuludest 1 miljoni euro ulatuses, laenu võeti 1,7 miljonit eurot ja toetust saadi 0,2 mln eurot.

Investeeringustegevuse sissetulekuid mõjutas enim see, et Pargi tänava kinnistu müüki ei olnud võimalik korraldada, kuna detailplaneeringu koostamine ja kruntide moodustamine võttis kavandatust rohkem aega. Sotsiaalse kaitse valdkonnas jäi kulu eelarves planeeritust väiksemaks kuna perekodu ei valminud tähtajaks ning tööd jätkuvad järgmisel aastal. Lasteaia „Mesimumm“ ehitus valmis tähtaegselt ning kuludes õnnestus kokku hoida 100 000 eurot. Tähtaegselt valmis Kooli ja Pargi tänava vahelise teelõigu rekonstrueerimine ning töödega mahuti eelarves kinnitatud piirmäära sisse.

Joonis 2. Investeeringud valdkondade ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot)

Finantsseis

- **omafinantseerimisvõime** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe oli 2 miljonit eurot, millest tasuti nii olemasolevaid laenumakseid (*jooksva aasta laenumaksete põhiosa 0,8 miljon eurot ehk 40% põhitegevuse tulemist*), intressikulused kui rahastati investeeringuid. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada investeeringuvõimekus.
- **netovõlakoorumus** (kohustused miinus likviidsed varad) oli 2019. aasta lõpuks 65% põhitegevuse tuludest ehk 9,9 miljonit eurot. Seaduse kohaselt on valla ülempiiriks 79%, mis tähendab, et võimalused täiendavalt laenu võtta on üsna piiratud ning investeeringute elluviimine sõltub saadavatest toetustest.
- **likviidsete varade maht** oli 2019. aasta lõpu seisuga 0,5 miljonit eurot ehk 3,3% põhitegevuse tuludest. Eesmärk on seda taset hoida, et tagada valla maksevõime.